สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลของการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย ต่อความวิตกกังวลในระยะตั้งครรภ์ของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย

อำพร ทองดีนอก

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

TH0017291
29 เม.ย. 2554
286111

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2550

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ อำพร ทองดีนอก ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณี เดียวอิศเรศ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พิริยา ศุภศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช โสภาจารีย์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณี เดียวอิศเรศ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พิริยา ศุภศรี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เธียรพิเชฐ)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีภรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ ๑๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2551

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณี เดียวอิศเรศ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ พิริยา ศุภศรี กรรมการที่ปรึกษา ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้ และประสบการณ์ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์นี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังน้ำเย็นและเจ้าหน้าที่แผนกฝากครรภ์ของโรงพยาบาลวังน้ำเย็น ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลการวิจัยอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณหญิงตั้งครรภ์และสามีที่เป็นพาหะธาลัสซีเมียทุกท่านที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ กราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน รวมทั้งมหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้สนับสนุนให้ทุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณ คุณพิชญาภัสสร์ ไพเราะ จากโรงพยาบาลวังน้ำเย็นที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาตลอด ขอบคุณเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนทุก ๆ คน โดยเฉพาะเพื่อนเรียนที่โรงพยาบาลวังน้ำเย็นที่ให้กำลังใจในยามเหน็ดเหนื่อยท้อแท้ ร่วมทุกข์ร่วมสุขในการเดินทาง และอยู่ร่วมกันตลอดหลักสูตรการศึกษานี้ จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

อำพร ทองดีนอก

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

48921581: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)
คำสำคัญ: คู่สมรส/ พาหะธาลัสซีเมีย/ ความวิตกกังวล/ ความทุกข์ทรมาน/ ความเชื่อความเจ็บป่วย

อำพร ทองดีนอก: ผลของการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วยต่อความวิตกกังวลในระยะตั้งครรภ์ของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย (THE EFFECT OF ILLNESS BELIEF MODEL NURSING INTERVENTION ON THE ANXIETY IN PREGNANCY PERIOD OF SPOUSES WHO ARE CARRIERS OF THALASSEMIA) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วรรณี เดียวอิศเรศ, Ph.D., พิริยา ศุภศรี วท.ม., 119 หน้า. ปี พ.ศ. 2551.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดสองครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย ต่อความวิตกกังวลในระยะตั้งครรภ์ของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงตั้งครรภ์และสามีที่เป็นพาหะธาลัสซีเมียทั้งคู่ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่แผนกฝากครรภ์ โรงพยาบาลวังน้ำเย็น โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คู่ กลุ่มตัวอย่างได้รับโปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย จำนวน 3 ครั้ง ห่างกันครั้งละ1 สัปดาห์ โดยประเมินความวิตกกังวลก่อนและหลังได้รับโปรแกรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความวิตกกังวลแบบเผชิญ (State Anxiety) และแบบประเมินความวิตกกังวลทั่วไป (Trait Anxiety) วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของความวิตกกังวลโดยใช้สถิตินอนพาราเมตริก Wilcoxon Matched - Pair Sign Rank Test

ผลการศึกษาพบว่า หลังจากได้รับโปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย คะแนนเฉลี่ยของความวิตกกังวลแบบเผชิญ (State Anxiety) และความวิตกกังวลทั่วไป (Trait Anxiety) ของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วยสามารถนำมาดูแลเพื่อช่วยลดความวิตกกังวลในระยะตั้งครรภ์ของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมียได้

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

48921581: MAJOR: FAMILY NURSE PRACTITIONER; M.N.S. (FAMILY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: SPOUSES/ PREGNANCY PERIOD/ CARRIERS OF THALASSEMIA/ ANXIETY/ SUFFERING/ ILLNESS BELIEF MODEL

AMPORN TONGDEENOK: THE EFFECT OF ILLNESS BELIEF MODEL NURSING INTERVENTION ON THE ANXIETY IN PREGNANCY PERIOD OF SPOUSES WHO ARE CARRIERS OF THALASSEMIA. THESIS ADVISORS: WANNEE DEOISRES Ph.D., PIRIYA SUPASRI M.Sc. 119 P. 2008.

The purpose of this quasi - experimental research using the one - group pretest - posttest design was to examine the effect of Illness Belief Model (IBM) nursing intervention on the anxiety in pregnancy period of spouses who are carriers of thalassemia. The purposive sample consisted of 10 pregnant women and their spouses who are carriers of thalassemia receiving antenatal care clinic at Wangnumyen Hospital in Sakeo Province. The samples received the 3 sessions of IBM nursing intervention program, one week for each session. Anxiety of the groups were measured using Spielberger's State and Trait Anxiety Inventory. Data were analyzed by Wilcoxon Matched - Pair Sign Rank Test.

The results revealed that the samples had statistically significant decreased in mean score of the anxiety after received IBM nursing intervention program ($p < .05$). This finding suggested that Illness Belief Model nursing intervention program can be used for anxiety reduction of spouses who are carriers of thalassemia.

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ญ

บทที่

1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4

สมมุติฐานของการวิจัย 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

ขอบเขตของการวิจัย 5

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 5

นิยามศัพท์เฉพาะ 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย 6

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

โรคและพันธุ์ศาสตร์ธาลัสซีเมีย 8

ผลกระทบจากโรคและพาหะธาลัสซีเมีย 14

แนวคิดความวิตกกังวล (Anxiety) 16

ความวิตกกังวลในหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย 20

รูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย 22

3 วิธีดำเนินการวิจัย 32

สถานที่ทำการวิจัย 32

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 33

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 33

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 34

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 36

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	36
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย	48
	ตอนที่ 2 ผลการทดลองโดยใช้โปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย	50
	ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความวิตกกังวล	53
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
	สรุปผลการวิจัย	63
	การอภิปรายผล	64
	ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม		70
ภาคผนวก		75
	ภาคผนวก ก โปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วยต่อความวิตกกังวลในระยะตั้งครรภ์ของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย	76
	ภาคผนวก ข Nurse Log	98
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	105
	ภาคผนวก ง สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์	110
	ภาคผนวก จ ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย	113
	ภาคผนวก ฉ แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา	115
	ภาคผนวก ช รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	117
ประวัติย่อของผู้วิจัย		119

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สตรีตั้งครรภ์ที่ทารกในครรภ์เสี่ยงต่อโรคธาลัสซีเมียชนิดรุนแรง	12
2	ตาราง F: ค่าวิกฤติของ T ใน Wilcoxon's Matched - pairs Singed - ranks Test	46
3	ข้อมูลส่วนบุคคลของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย	48
4	สรุปความเชื่อ Constraining Belief และ Facilitating Belief ของกลุ่มตัวอย่าง	50
5	สรุปคำถามแบบ One - question จากกลุ่มตัวอย่าง	51
6	ระดับของความวิตกกังวลของคู่สมรสที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ในระยะก่อนการทดลอง และระยะหลังการทดลอง	53
7	ผลการเปรียบเทียบความวิตกกังวลแบบเผชิญ (State Anxiety) ของหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาล	54
8	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความวิตกกังวลแบบทั่วไป (Trait Anxiety) ของหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมียก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาล	56
9	ผลการเปรียบเทียบความวิตกกังวลแบบเผชิญ(State Anxiety) และความวิตกกังวลแบบทั่วไป (Trait Anxiety) ของสามีหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาล	58
10	ผลการเปรียบเทียบความวิตกกังวลแบบเผชิญ (Trait Anxiety)ของสามีหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมียก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาล	59

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2	แผนภาพการถ่ายทอดทางพันธุกรรมของโรคธาลัสซีเมีย ในกรณีที่บิดามารดาเป็นพาหนะของโรคธาลัสซีเมีย	11
3	ความเชื่อเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของสังคม/ วัฒนธรรม	23
4	แผนภาพรูปแบบการวิจัย	32
5	ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	41
6	ขั้นตอนการให้บริการฝากครรภ์ตามปกติ	42
7	ขั้นตอนการให้บริการฝากครรภ์ในการวิจัย	43
8	การเปลี่ยนแปลงความวิตกกังวลแบบเผชิญ (State Anxiety) ของหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย	55
9	การเปลี่ยนแปลงความวิตกกังวลแบบทั่วไป (Trait Anxiety) ของหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย	57
10	การเปลี่ยนแปลงความวิตกกังวลแบบเผชิญ (State Anxiety) ของสามีหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย	59
11	การเปลี่ยนแปลงความวิตกกังวลแบบทั่วไป (Trait Anxiety) ของสามีหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นพาหะธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการพยาบาลตามรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย	61

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University